

Od redakcji

Autorzy niniejszego numeru poruszają typowe problemy przekładu literatury pięknej: przekład antroponimów, frazeologizmów, repetycji, miejsc niedookreślonych; zależności między tłumaczem, autorem i czytelnikiem. Materiał egzemplifikacyjny to przede wszystkim proza XX wieku, polska, rosyjska, amerykańska, quebecka, ale obecny jest też przykład pochodzący z początków literatury europejskiej: antyczna poezja liryczna.

W otwierającym numer artykule „*I tu leży wampir pogrzebany*” – *powiedzenia, przysłowia, frazeologizmy w przekładach wybranych utworów Andrzeja Sapkowskiego na język rosyjski* Marcin Dziwisz przygląda się przekładowi ważnego elementu stylu Andrzeja Sapkowskiego, a zarazem ważnego źródła komizmu (jednego z fundamentów popularności ojca polskiej fantasty). Przypomnijmy przy okazji, że rok 2019 stanowił kolejny kamień milowy w rozwoju uniwersum Wiedźmina czy też marki Wiedźmin: oto po polskich komiksach, filmie i grze komputerowej pojawił się amerykańsko-polski serial telewizyjny *The Witcher* rozpowszechniany przez platformę Netflix, co oznacza rozbudowę uniwersum i marki przez twórców spoza Polski na podstawie przekładu. Bez przekładu ten ciąg dalszy nie mógłby zaistnieć.

Mniej dostrzegalny – a zatem bardziej narażony na utratę w przekładzie – element stylu bada Magdalena Mitura w artykule pod ikonicznym tytułem *Powtórzenie w oryginale, powtórzenie w przekładzie: uwagi o zjawisku repetycji na materiale Dukli Andrzeja Stasiuka i jej wersji francuskiej*.

W artykule *Sekret Chloris, czyli o greckich antroponimach w Pieśniach Horacego* Hanna Zalewska-Jura rozpatruje specyficzną kategorię antroponimów: fikcyjne imiona nadane autentycznym postaciom. Autorka przedstawia rozwiązania polskich tłumaczy i zastanawia się, jaka technika przekładu najlepiej zaspokoi potrzeby czytelnika z końca XX

i początku XXI wieku, znacznie różniącego się od klasycznego odbiorcy *poesis docta*, władającego greką i łaciną, wykształconego w zakresie kultury antycznej, zdolnego do rozszyfrowania aluzji.

Dużą wagę do kategorii czytelnika przywiązuje również Arkadiusz Luboń, który w artykule *Imperatyw konkretyzacji: translatorskie modyfikacje a modele recepcji prozy Howarda Phillipsa Lovecrafta na przykładzie polskich tłumaczeń opowiadania The Outsider* analizuje serię pięciu tłumaczeń słynnej *weird story*, tłumaczeń przeznaczonych dla różnych odbiorców i realizujących różne wizje autora oryginału i różne mody artystyczne.

Specyfikę projektowanego czytelnika wysuwa na pierwszy plan także Edyta Manasterska-Więcek. W artykule *O wyzwaniach, przed jakimi staje tłumacz literatury dla dzieci* omawia wprawdzie przekład wykonany w 1947 roku, lecz jej uwagi nie straciły swojej aktualności. W opinii wielu dorosłych użytkowników literatury dziecięcej – rodziców, dziadków, nauczycieli – poziom publikowanych przekładów wskazuje na powszechne przekonanie wydawców, że tłumaczyć książki dla dzieci każdy może. Autorka artykułu wykazuje niesłuszność tego przekonania i pokazuje wyraźnie, jakie kompetencje powinien posiadać tłumacz tej literatury. Badaczom zainteresowanym tym obszarem przekładoznawstwa anonsujemy przy okazji planowaną na rok 2021 przez wydawnictwo Peter Lang publikację *Mediating Practices in Translating Children's Literature. Tackling Controversial Topics* pod redakcją Joanny Dybiec-Gajer i Agnieszki Gicały, poświęconą postępowaniu z kontrowersyjnymi treściami (makabra, wulgaryzmy, zagadnienia bioetyczne, itp.) obecnymi w tekstach przeznaczonych dla młodego czytelnika.

O wymienności ról autora i tłumacza, o fikcjonalizacji postaci tłumacza i procesu tłumaczenia literackiego, o złożonych relacjach między autorem a jego tłumaczem, a wreszcie o przekładzie feministycznym pisze Joanna Warmuzińska-Rogóż w *Gdy autorka staje się tłumaczką, a tłumaczka autorką. Le Désert mauve Nicole Brossard w przekładzie Susanne de Lotbinière-Harwood*.

Powstaje przekład – i co dalej? Studia nad recepcją stanowią już raczej domenę literaturoznawców, jednakże na współczesnym rynku wydawniczym rola tłumacza nie kończy się wraz z momentem ukazania się przekładu. Opowiada o tym ze znanstwem Paweł Łapiński w artykule *Współ w zespół. Czynniki ludzki jako element francuskiego triumfu Zygmunta Miłoszewskiego*.

My wszyscy, którym Jowisz podarował tę zimę, dorzucimy drew do kominka – tam, gdzie nie jest to zabronione, dolejmy sobie wina i czytamy najnowszy numer „Między Oryginałem a Przekładem”.

Redakcja